

slovenske kulturne akcije

Leto VIII. 11 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 6. 1961

OB JUBILEJU SOCIALNIH OKROŽNIC

Socialni okrožnici „Rerum novarum“ in „Quadragesimo anno“ slavita letos svoj jubilej. Prva, delo papeža Leona XIII., obhaja sedemdesetletnico, druga, ki jo je svetu dal Pij XI., pa tridesetletnico. Cerkev in svetovni tisk posebej naglašata jubilej prve okrožnice in tudi slovesnosti v Rimu v mesecu maju so bile prvenstveno posvečene okrožnici „Rerum novarum“.

Okrožnici vsebujeta „socialni nauk Cerkve“ ali „socialno filozofijo“. To sta dva izraza, ki sta se pojavila v novejšem času. Pij XI. je izraz „socialna filozofija“ uporabil v svoji okrožnici „Quadragesimo anno“. Z njim je označil vsebino okrožnice Leona XIII. Poleg tega pa uporablja tudi izraz „socialni gospodarski nauk Leona XIII.“. V znanstvenem svetu pa je to delovanje Cerkve dobilo oznako „katoliška socialna znanost“, ki se, kot je rekel Pij XI., iz dneva v dan razvija v soglasju s potrebami časa, a na temelju nespremenljivih katoliških načel.

Pojavlja se vprašanje, s kakšno pravico se Cerkev kot nadnaravna družba in z nalogami, ki posegajo v duhovni svet, vtika v takšna „posvetna“ vprašanja, kot sta socialno vprašanje in gospodarstvo. Te pravice niso njega dni Cerkvi kratili samo zastopniki gospodarskega liberalizma, temveč tudi prenekateri katoličani, ki so dvomili, da bi Cerkev imela pravico predlagati rešitve v konkretnih socialnih in gospodarskih vprašanjih, kot so lastnina, kapital, delo, delavska stanovanja, pravična plača, socialno zavarovanje itd. Jubilejni socialni okrožnici in vsi nadaljni cerkveni dokumenti pa dokazujejo, da sta telesno in duhovno zdravje človekovo v nujni zvezi tako zelo, da ne more biti Cerkev nebržna glede socialnih in gospodarskih razmer v svetu, ker te razmere zadenejo človeka. Človek pa je v središču zanimanja Cerkve; človek po svoji polnosti, kot bitje z dušo in telesom in s potrebami za dušo in telo. Cerkev ne skrbi in ne more skrbeti samo za en del človeka, ne samo za to, kar potrebuje duša (resnica, dobrota, lepota), ampak tudi za to, kar potrebuje telo (hrana, stanovanje, obleka). Prav zato ima pravico, pa tudi dolžnost, da daje smernice za pravilno ureditev celotnega človeškega življenja, torej tudi socialnega in gospodarskega.

Nekaj podrobnosti o teh smernicah, ki jih vsebujeta jubilejni socialni okrožnici, si bomo ogledali na bližnjem kulturnem večeru.

Rudolf Smersu

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Filozofski odsek

Četrty kulturni večer, sobota 17. junija 1961 ob 19. uri
v dvorani Bullrich, Sarandí 41, Capital

Predavanje

Rudolf Smersu

OB JUBILEJU SOCIALNIH OKROŽNIC

Ker so stroški za dvorano mnogo višji, lepo prosimo za
prostovoljne prispevke ob vstopu.

MEDDOBJE

(leto VI. - štev. 3/4)
bo kmalu izšlo.

Vsebina:

Poezija:

Vladimir Kos: Zadnje irske pesmi; Milena Merlak Detela: Pesmi.

Proza:

Zorko Simčič: Dogodek na ulici de la Piedad (novela); Marko Kremžar: Srečanje (novela); Maris Kresna: In bil je človek (Plečnik v spominih).

Eseji:

Karel Vladimir Truhlar: Revolucija, konservatizem in življenje kulture; Milan Komar: Zapiski iz velemešta; France Papež: Štirje eseji o poeziji; Tine Debeljak: Stanko Majcen pripovednik; Lev Detela: Kultura za rdečimi zastori (Čas na tribuni); Ruda Jurčec: Med črko in mislijo — Beseda (Črke, besede, misli).

Kritika:

Ob knjigi Federica Sciacca: Veliki tokovi sodobne svetovne misli. (France Dolinar).

Zapiski.

V tisku je

Karel Vladimir Truhlar

RDEČE BIVANJE

Poezije

Peti kulturni večer bo v soboto
1. julija ob 19. uri

PRIREDITEV

GLASBENEGA ODSEKA

Šesti kulturni večer bo v soboto
15. julija

PRIREDITEV

GLEDALIŠKEGA ODSEKA

GLAS prinaša mnogo gradiva z vseh področij. Zbiranje poročil je zvezano s stroški. Podprite s prispevki tiskovni sklad, ki vzdržuje

GLAS

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional

de la Propiedad Intelectual

Nº 624.770

Tretji letošnji kulturni večer je veljal spominu pisatelja in pesnika Antona Novačana ob deseti obletnici smrti. Bil je v soboto, 3. junija v dvorani Bullrich. Oder je bil namenu večera primerno preurejen: pod slovensko zastavo na podstavku kip Antona Novačana, ki je delo akad. kiparja Fr. Ahčina, podstavek pa so krasile tri celjske zvezde. Kip je za večer posodil njegov lastnik g. R. Petriček, oder pa je okrasila ga. Danica Petričkova.

Dvorana je bila že skoraj polna, ko je v odjavi literarnega odseka in podpredsednik Slov. kult. akcije dr. Tine Debeljak odprl s pozdravom udeležencem večer. Kot prvi je podal študijo o „Novačanovem mestu v slovenskem slovstvu“. Bila je res plastičen prikaz pesnikovega in pisateljevega dela skozi prizmo pogleda na takratno slovensko literarno generacijo in še na dobo, ki je pisateljevo delovanje spremljala. — Pisatelj Zorko Simčič je podal Novačanovo človeško podobo, izdelano s tenkimi obrisu umetniške in človeške problematike ustvarjalca slovenske kulture, ki je bil tako mnogolik, kakor je bil ravno Anton Novačan. — Kot tretji je pisatelj Ruda Jurčec obdelal Novačanovo pot skozi slovensko politiko in nakazal poteze, ki so Novačana oblikovale kot politika-kulturnika, ko je hotel predvsem iz lastnega gledanja oblikovati slovensko politiko, ki je bila prežeta vedno in povsod z veliko ljubeznijo do slovenstva. Sproti je oblikoval značilnosti, ki tvorijo osnove slovenske suverenosti.

Ob koncu se je dr. Tine Debeljak zahvalil vsem, ki so se udeležili lepe pietetne prireditve, zlasti pa se je še zahvalil Petričkovim, ki so s svojim deležem pripomogli k uspehu cele slovesnosti.

kronika

— V Kuesnachtu v Švici je 5. junija umrl Carl Gustav Jung, eden najslovitejših psihologov. Bil je učenec Sigmunda Freuda vse do leta 1911, ko se je ločil od svojega učitelja, s čigar teorijami se ni strinjal in je ustanovil v Zürichu svojo šolo. Najbolj znana njegova dela so: Jaz in podzavest; Psihologija in religija; O energetiki duševnosti; Psihologija in alkimija; Simbolika duha; Eon.

— Robert M. Hutchins trdi v svojem delu *The University of Utopia* (španski prevod, Buenos Aires 1959), da je na mnogih tehničnih visokih šolah v ZDA bolj poskrbljeno za humanistično vzgojo študentov, ker obstajajo za to posebni tečaji, kot pa na številnih fakultetah za humanistične vede, kjer se je ustoličil pozitivistični duh (str. 31). Ta duh se imenuje po Hutchinsu kratko in malo „fetišizem eksatnih ved“.

— Proti ozkosrčnemu pozitivizmu, ki skuša vso kulturo zreducirati na pozitivno znanost in tehniko ter vsiliti tudi humanističnim strokam metode eksaktnih ved, se zadnje čase dviga več glasov iz vrst znanstvenikov samih. A. D. Ritchie v *„Studies in the History and Methods of the Sciences“* (Edinburgh University Press, 1960) se zavzema za odloč-

Vsako pomlad je Ljubljana sredi sezone kulturnih prireditev, sredi delovanja knjižnih založb, sredi študijskega leta na vseh vodilnih znanstvenih zavodih. Letos je sredina sezone padla še v čas, ko je partija odredila proslavo dvajsete obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Sicer je datum 24. april 1941 zelo sporen, toda partija ga je zastavila na ta čas, da ne bi izgledalo, kakor da je res, da se je komunizem v Sloveniji odločil za nastop proti Nemcem šele tedaj, ko je Hitler junija 1941 napadel Sovjetsko zvezo. Dvajseto obletnico so najprej morali proslaviti kulturni delavci. Revijo „Naša sodobnost“ jim zalaga Državna založba in zato je razumljivo, da so morali majsko številko posvetiti temu jubileju. „Naša sodobnost“ ne prinaša prilog, toda za to priložnost je dodana reprodukcija Fr. Miheliča slike „Partizanska kolona“ (1944). Podoba je iz časov, ko slikar še ni krenil v abstraktno smer. Vsa številka nosi pečat partizanskega jubileja: Dušan Pirjevec je napisal uvodnik „Ob dvajsetletnici“, kjer se je ta sicer ostri analitik vseh napadov na slovenstvo, zlasti na kulturnem in literarnem polju, povzpел do stavka: „Naš narodnosvobodilni boj je rodila Komunistična partija, kar pomeni zlasti, da je bil njegov glavni nosilec proletarijat... in je ravno pri nas uresničila eno izmed temeljnih Marxovih in Engelsovih misli, ki pravi, da prinaša proletarijat s svojo osvoboditvijo svobodo vsej družbi...“. Seveda pri tem avtor ne navaja dejstva, da je ravno v Sloveniji trboveljski proletarijat pred leti organiziral prvo stavko proti režimu, ki bi ga naj spravil na oblast...

Številka je zanimiva še po tem, da je za uvodnikom razprava Janka Pleterškega „Revolucija in slovensko nacionalno vprašanje“, ki jo začne s citatom iz Marxa in Engelsa, ko sta leta 1848 slovensko narodno gibanje obsodila, češ da „umirajoče narodnosti, kakor so Čehi, Korošci, Dalmatinci in drugi skušajo splošno zmedo leta 1848 izkoristiti za to, da bi svoj politični statut iz leta 800 zopet obnovile...“. Pleterški se nato trudi, da bi dokazal, kako je pozneje skušala partija zgrešeno stališče Marxa in Engelsa popraviti in pokazati, da Slovenci niso umirajoči narod... Pleterški se v glavnem drži Kardeljevih (Speransovih) navedb v knjigi „Razvoj slovenskega narodnega vprašanja“.

Leposlovni del se je tokrat krepko zamajal in rešuje nivo črtica Juša Kozaka „Slepčeva vrnitev“. Avtor jo vključuje v zbirko „Maske“, pa ne dosega globine črtic iz prvih časov, ko pisatelj ni bil prisiljen nasilno spreminjati resnice. Močne so Lojzeta Krakarja „Pesmi iz koncentracijskih taborišč“.

Iz pisateljske zapuščine Lojzeta Krajgerja je objavljen odlomek novele „V hribih“, tudi slika iz partizanskih bojev, kakor je tudi zajeta iz istih okoliščin novela Danila Lokarja „Bolnik in junaki“, ki preseneča po šibkosti, ker je pisatelj pokazal včasih močnejše prijeme. Reportersko kroniko iz časov

— Na zadnjem slavističnem kongresu v Moskvi so ustanovili komisijo za zgodovino slavistične filologije. Prvič se je komisija sešla od 3. do 6. maja lani na Dunaju. O stanju slavističnih študij v Jugoslaviji je poročal Hrvat, un. prof. J. Hamm. Poudaril je, kako so slovenski slavisti takoj po ustanovitvi svoje univerze začeli razvijati zgradbo delavnosti. V času med obema vojskama so ustvarili dela, ki spadajo med najboljše na področju jugoslovanske slavistike v očem strukturnem in primerjalnem pomenu (Ramovševa „Kratka zgodovina slov. jezika“, „Historična gramatika slov. jezika“, ki je žal ostala le torzo, Nahtigalovi „Slovanski jeziki“).

Poročilo je z drugim pregledi slavistike prinesel dunajski slavistični zbornik v osmem zvezku.

— Na shodu sovjetskih pisateljev se je 31. marca tajnik Zveze pisateljev A. Surkov dotaknil tudi afere Olge Ivinskaje, sodelavke pok. pisatelja Borisa Pasternaka, ki so jo lani obsodili na 10 let prisilnega dela, njeno hčerko pa na 6 let. Tajnik je njeno delovanje obsodil za „sramotno dejavnost, ki žali spomin umrlega tovariša, visokospoštovanega Borisa Pasternaka“. Ta pohvala slovitemu pisatelju je vse navzoče globoko presenetila. Surkov namreč lani ni hotel (in upal!) biti navzoč na Pasternakovem pogre-

bojev na Dolenjskem je napisal Niko Košir „Bajka o Gorjancih jeseni“, leposlovni del pa zaključuje nadaljevanje povesti Vladimira Kavčiča „Tja in nazaj“, kjer v literarni obliki kaže pedagoški razvoj revolucionarja, ki se zna iz anarhije preriniti v pravo pojmovanje partije.

Sezonski prerez delovanja Ljubljanske opere podaja Marijan Lipovšek. Razmah sezone zavira „operna kriza“, ki je v zvezi s „slovensko krizo“, ko se v majhni hiši, s slabotnim orkestrom in pri finančnih težavah vpleta v operno ustvarjanje. Vendar se vodstvo opere trudi in je bil dokaz za to dan zlasti z letošnjo ponovitvijo „Zaroke v samostanu“, opere Sergeja Prokofjeva. Najlepši korak naprej pa je uprizoritev slovenske novitete Kozinove opere „Ekvinokcij“, ki je doživela popoln uspeh. Vrednost Kozinove stvaritve je v jasnem, odločnem risanju dejanja. Njena teža je v melodični invenciji, njen značaj v pretežni lirčno-dramatični tematiki, njen glavni pomen pa v notranji resničnosti. To je njena cena, ki jo je treba z veseljem priznati, pravi Lipovšek. Če je bil z „Ekvinokcijem“ dosežen višek sezone, so za ostanek sezone napovedali še opere Ravela, Poulenca, Blacherja in tudi eno Wagnerjevo opero... „Vendar že Wagner!“ sklepa svoje misli M. Lipovšek.

Kritika pa odklanja roman „Izobčenec“, ki ga je napisala Ilka Vaštetova. Delo nosi podnaslov „Roman o Janezu Trdinu“. Danica Ževart ugotavlja v „Naši sodobnosti“, da je spis ponesrečen in da Ilka Vaštetova ni dosegla, kaj šele presegla raven romana o Francetu Prešernu. Roman je preobsežen, preveč govori o politiki, podoba Trdine pa je ostala medla. Režka Štefan ocenjuje „Jugoslovansko liriko“, ki je izšla v poljščini. Od Slovencev so v zbirki zastopani Fatur, Jarc, Kocbek, Krakar, Menart, Novyjev in Šali (vsak po eno pesem); Golia, Gradnik, Kajuh, Kovič, Levec, Minatti in Anton Vodnik (po dve pesmi); Gruden, Seliškar in Božo Vodusek, (po tri pesmi); Bor, Vipotnik in Udovič (po štiri), Župančič pa jih ima pet. Izbor je nemogoč, poudarja poročevalka in dodaja, da belgrajska urednica želja in pripomb urednika slovenskega dela Draga Šega nista upoštevala.

Novosti na knjižnem trgu: V bibliofilski izdaji je izšla O. Župančiča „Duma“. Spremno besedo je napisal Mitja Mejak, ilustriral pa je izdajo Maksim Sedej. — Filip Kalan in Cene Vipotnik sta izdala zbirko risb Nika Pirnata „Kri v plamenih“. — Izbor pesmi Frana Albrehta je priredil Bojan Stih „Odsevi časa“. — Matej Bor je izdal zbirko pesmi za mladih „Sračje sodišče ali je, kar je“. — Založba Obzorja v Mariboru je izdala „Pregled jugoslovanske književnosti“, ki sta ga sestavila Miroslav Ravbar in Stanko Janež. — Slovenska akademija znanosti in umetnosti je v razredu za prirodoslovne vede izdala Razprave II. — Janko Moder je iz norveščine prevzel „Norveške pripovedke“, (I. in II. knjiga). — Novogrške pravljice je poslovenil Marijan Tavčar, Štefan Barbarič pa G. Illysa „Madžarske pravljice“.

VSA NAKAZILA

pošiljajte, prosimo, na naslov blagajnika: Rodolfo DRNOVSEK, Alvarado 350, Ramos Mejía, Prov. Buenos Aires, Argentina.

no humanistično stališče v znanosti: znanost je v službi človeka in ne človek v službi znanosti. Ostro nastopa proti pretiravanju eksaktnih ved. Takole pravi: „... znanost je sveta krava malikovalcev dvajsetega stoletja, od katere oboževalci dobivajo čarobno mleko (sladko in kislo) in druge čarobne živalske proizvode. Eden izmed teh je znanstvena metoda. Kdor je uspel izvesti eno ali dve znanstveni raziskovanji, misli, da je s tem že usposobljen govoriti zviška o vseh stvareh sploh“ (str. 2).

—J. J. Trillat je posvetil celo delo laboratorijskim instrumentom, ki služijo pri raziskavi intimnega ustroja materije „Exploring the Structure of Matter“ (New York 1959). Knjigo zaključuje dodatno poglavje z naslovom „Estetski čut in znanstveno raziskavanje“, v katerem pravi pisec sledeče: „Estetsko vrednotenje je neizogibno potrebno v znanosti enako kot v umetnosti. Lepota, ki jo najdemo v teorijah pojavov, v aparatih in laboratorijih, je le odsev in posledica lepote, ki nam jo nudi narava, kadar smo padli v skušnjavo in se podali na nevarno pot raziskavanja.“

—Znani kemik in zgodovinar kemije J. Read skuša v svojem najnovejšem delu — španski prevod „Por la alquimia a la química“, Madrid 1960 — zainteresirati tudi neke mike za izvor in formacijo moderne kemične znanosti, ki je po njegovem mnenju „najbolj romantična izmed vseh znanstvenih panog...“, ki je prinesla svojim sedanjim gojiteljem v dar dediščino, polno humane in humanistične vsebine, katere žal oni sami ne poznajo.“ (Predgovor.)

odmevi

— „Vestnik“ štev. 6, 1961, objavlja poročilo o Zgodovinskem Atlasu Slovenije, ki ga je napisal JoR. Med drugim pravi: „Pribiti moramo, kar so že vsi poudarili: gre za prvi slovenski zgodovinski atlas sploh; dvanajst let po prvi, skromni izdaji domovina še ni bila sposobna napraviti kaj podobnega. Že to je en dokaz več za živo slovensko misel med „narodnimi izdajalci“. Tudi to je treba ponoviti: atlas naj pride v vsak slovenski dom v zamejstvu, da bo v njem živa priča našega slovenstva, in obenem trajna pobuda zlasti za mladi rod, ki bi se mogel kdaj sramovati svojega malega naroda, ako bi ga ne poznal v vsej velikosti, posebno njegovi tisočletni borbi za obstoj... Upamo, da je atlas samo začetek vedno popolnejših, zlasti s tehničnega vidika; to pa je bolj stvar finančnih možnosti. Z nakupom in pokupom tega si bomo zagotovili boljše izdaje. Bojevnik, ki je branil domovino v letih 1941-1945, bo gotovo hotel vedeti, vsaj videti, kako so v drugih dobah njegovi predniki delali podobno z menljivo srečo. Prav v tem ga bo zgodovina učila, da ne kaže vreči puško v koruzo, ker ta burka je stara že tisoč let.“

bu. Še prej je v govoru PEN klub (klub je namreč poslal Hruščovu protest zaradi obsodbe Ivinskaje; zahteva javni proces ter pravično obsodbo, če bi bila Ivinskaja res kaj „zagrešila“) ožigosal kot „aristokratsko združbo protisovjetskih emigrantov“.

—Egiptologija je izgubila enega svojih najmočnejših pripadnikov. V Parizu je umrl kanonik Etienne Drioton. Bil je avtoriteta v 4 strokah: egiptovski in koptski arheologiji; odlikoval se je kot raziskovalec in nič manj kot profesor in administrator. Že kot mlad profesor na kat. inštitutu v Parizu je s Suttasom izdal kla-

sični „Uvod v študij hieroglifov“. Od 1936 do egiptovske revolucije 1952 je kot glavni ravnatelj stalin v muzeju v Kairu organiziral arheološko delo v Egiptu. Imenovan „le chanoine des pharaons“ je prišel skoraj že v legendo. Odkril je egiptovsko gledališče in gledališke tekste, prvi je razbral egiptovske tajnopise na stenah templov in faraonskih grobov, prvi je razbral na skarabeh gravirane kriptograme, prvi je ustvaril popolno sintezo vseh podatkov o egiptovski religiji, v proučevanju egipt. modroslovnih besedil pa je dokončno ugotovil egipčanski monoteizem; osnoval in organiziral je tudi koptsko arheologijo.

—Ernest Krenek, predstavnik nemške moderne glasbe, je v Monakovem dirigiral koncert svojih skladb v dvorani inštituta za moderno glasbo. Sopranistka Melchtrid Brem je pela pesmi F. Kafke, ki jih je komponiral Krenek. Kritika poudarja, da so skladbe teh pesmi izredno težke.

—Italijanski skladatelj Goffredo Petrassi je danes poleg Dallapiccola predstavnik moderne italijanske, takoimenovane „serijske glasbe“. Nemški radio je Petrasiju naročil nove skladbe. Avtor je med drugim skomponiral tudi koncert za flavto in orkester. Delo so prvič izvajali. Koncert je nekakšen flavtin monolog, ki se skoraj nikoli ne prekine.

—Malo je znano, da je pokojni Richard Strauss skomponiral opero „Dan miru“, leta 1938. Dela pa iz političnih razlogov niso smeli izvajati. Münchenska opera pa je objavila, da bo letos uprizorila to do zdaj neznano Straussovo opero. Sploh bodo letos izvedli vsa Straussova operna dela. Večino bo dirigiral znani Karl Boehm. Poleg glavne opere imajo v Münchnu še operno gledališče „Prinzregententheater“, kjer bodo letos uprizorili Wagnerjevega „Parsifala“ in „Mojstre pevce“ ter Mozartovega „Don Juana“, pozneje pa „Cosi fan tutte“ ter „Figarovo svatbo“.

—Antonin Dvorak je skomponiral opero „Armida“, ki so jo izvajali pred 57 leti v Pragi, pozneje pa nikoli več. Opera v Bremenu je to opero letos februarja meseca uprizorila, prvič v Nemčiji. Delo je pri premieri v Pragi „propadlo“ zlasti zaradi nemočnega libreta. Nemški kritik Kurt Homulka je libreto posnažil in tako je uprizoritev v Bremenu doživela močan uspeh.

—Frankfurtska knjigarna Suhrkamp je sklenila letos začeti z izdajanjem libretov za moderne opere. Kmalu bo izšel prvi zvezek, v katerem bodo teksti W. H. Audena, Bartolta Brehta, H. von Hoffmannsthal, J. Cocteauja in T. Williamsa. Besedila so polna poezije in tedaj kaj primerna za opere.

—Nad petdeset sociologov in ekonomistov ter etikov je prispevalo k spominskemu zborniku za 70 letnico slovitega dunajskega strokovnjaka za socialne vede prof. Johanna Messnerja (rodil se je v Schwartzu na Tirolskem 16. februarja 1891.). Zbornik so izdali prof. J. Höfner (Münster), prof. A. Vordross (Dunaj) in prof. Vi-

to (Milan). Messner se je zelo trudil za „enotno“ linijo med avstrijskimi katoličani v času po prvi svetovni vojski. Po usmerjenosti je bil blizu šoli krščanskega solidarizma. Pred nacisti se je umaknil v Anglijo. Tu je prišel v stik z industrijsko družbo in si osvojil zdravo empirično mišljenje, ki tako pogosto manjka nekaterim katoliškim sociologom.

—Proti trditvi, da je kalvinstvo duhovno-zgodovinska osnova novodobnega kapitalizma, je nastopil züriški profesor H. Luethy v predavanju „Protestantizem in kapitalizem: kriva pota socialno-zgodovinske diskusije“. Diskusija o deležu reformacije pri razvoju kapitalizma se je začela že 1904 z Maxom Webrom, udeležili pa so se je ekonomisti in sociologi Sombart, Trötsch, Henri Hauser in drugi. Najnovejše delo k temu vprašanju je l. 1959 napisal André Rieler „O gospodarskem in socialnem mišljenju Kalvina“. Toda že pri M. Webru se je pokazalo, kako nevarno je vezati etiko določene religije z določenim gospodarskim mišljenjem. Gospodarski vzpon na prehodu v novo dobo se je izvršil docela neodvisno od vere. Velike bankirske družine Fuggerji in Mediči so bile katoliške, elita francoskega protestantizma je izšla iz gospodarsko šibkih področij južne Francije, gospodarsko propadanje Španije, Portugalske in Italije je mogoče razložiti samo s političnim razvojem absolutizma.

—Slikar Pablo Picasso je samostanu v Montserratu poklonil eno svojih slik, kjer je poleg katalonskih motivov videl tudi sloviti sovjetski propagandni golob za mir. Na podobi je tole katalonsko posvetilo: „Opato montseratskemu, D. Avreliju Mariji Escarréju, in meniškini družini N. Gospe montserratske, zaščitnice Katalonije“. Španski list „Gran vía“ ima to darilo za izraz hvaležnosti slikarja do opata in menihov, ki so obiskali njegovo razstavo v Barceloni.

—Botanik Hans André je obhajal v Bonnu 70 letnico. Raziskovanja so ga vodila do meja naravoslovja — v filozofijo in teologijo. Znanost o življenju je pri njem postala živa filozofija življenja. V svojem najnovejšem spisu „Natur und Mysterium“ (Einsiedeln) je povzel svoje težko in globoko življenjsko delo, ki ga dobro označi neki člankar ob jubileju kot „graditev mostu preko ontologije v misterij“. Velik delež ima André pri premaganju tehničnih

je zbirka črtic in novel slovenske zamejske književnosti. Nikakor niso pričevanje o smrti, pač pa slika sveta, ki ga živimo in smo ga preživeli, in izpričujejo vero v našo bodočnost in vstajenje. Knjiga je gotovo med najbolj bravnimi ter je najlepši dar za vsako priložnost. Zbirko je uredil prof. Alojzij Geržinič in jo dobite pri vseh naših poverjenikih ter pri upravi Slov. kult. akcije, Alvarado 350, Ramos Mejía, prov. Buenos Aires. — Cene: Argentina broš. 60 pezov, vezana 90.; Juž. Amerika 70.— (100.—) pezov; Italija 900.— (1200.—) lir; Francija 7.— (10.—) NF; ZDA 2.— (3.—) dolarje; v Angliji in Avstraliji 1.— (1 in četrt) funta.

nazorov, ki so dolgo dobo obvladali podobo naravoslovnega sveta.

—François Mauriac je izstopil iz kroga sodelavcev levičarskega tednika „Express“, ki je glasilo zlasti skupine radikalov pod vodstvom bivšega min. predsednika P. Mendes-Francea. Mauriac je namreč obsodil napade glavnega urednika J. Servana - Schreijberja na generala de Gaullea. Tako je znani pisatelj končal sodelovanje, ki je trajalo od ustanovitve lista 1953, ko je Mauriac začel objavljati svoje slovite zapiske „Bloc - Notes“. Takrat je bil med redkimi, ki so si drznili napadati politiko francoske vlade v Alžiru in je zlasti zahteval ostre ukrepe proti policiji, ki je lovila arabske rodoljube in jih mučila. Spor z listom je Mauriac napovedal že 1959 v omenjenih zapiskih, pa jih je uredništvo navkljub temu objavilo. V posebnem intervjuju je izjavil, da sicer prizna pri pisanju popolno svobodo, da pa ne bo več pisal v listu, kjer mu to svobodo pisanja dovolijo samo iz spoštovanja in strpnosti.

V založbi „Baragovega misijonišča“ je izšlo novo slov. delo

Branko Bohinc
PRED VRATI PEKLA

pretresljivi literarno-zgodovinski dokument dušnega in telesnega trpljenja slovenskih duhovnikov v ječah rdečega režima v domovini. O knjigi prinese prihodnja štev. „Glasa“ kritično poročilo. Na razpolago pa bo na prihodnjem kulturnem večeru in v pisarni Slov. kult. akcije.